Županijsko izvješće: Istarska županija

Godina provedbe: 2024

Broj održanih sastanaka: 3
Broj usvojenih programa: 0

Provedeni programi
1. NZZJZIŽ - Služba za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje - „Prevencija i izvanbolničko liječenje ovisnosti + Medijska kampanja Bježi –Via“
2. Centar za pružanje usluga u zajednici Zdravi grad Poreč – „vanbolničko liječenje ovisnosti o alkoholu i drogama, te rana prevencija maloljetničkog kockanja“
3. Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju liječenih ovisnika o drogama - UZPIRO - CRO PULA – „Radom i edukacijom do zaposlenja“
4. Društvo naša djeca Pazin – „rano pijenje mladih i njegova prevencija“
5. Klub liječenih alkoholičara Pazin – „liječenje i rehabilitacija alkoholičara i članova obitelji“
6. Klub liječenih alkoholičara Pula – „Liječenje, rehabilitacija i resocijalizacija liječenih alkoholičara i članova njihovih obitelji“
7.Udruga Institut Pula - "R3 - Rehabilitacija, Resocijalizacija i Reintegracija ovisnika"

Provedene ostale aktivnosti
Tijekom 2024. godine održane su tri sjednice Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga i drugih ovisnosti Istarske županije. Kroz dnevni red radilo se na izradi Izrada Akcijskog plana djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine za Istarsku županiju te kroz točke razno raspravljalo se o drugim temama.
Na sjednici održanoj 26. srpnja 2024. godine predstavljena je struktura kako treba izgledati županijski Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine te da mora slijediti strukturu nacionalnog plana i mora sadržavati zadane mjere.
Obrađena su prva četiri Posebna cilja Prioriteta 1.Doprinijeti smanjenju potražnje sredstava ovisnosti i pojave ponašajnih ovisnosti kroz prevenciju ovisnosti kod djece i mladih, liječenje, psihosocijalni tretman, resocijalizaciju i društvenu reintegraciju osoba s problemom ovisnosti te smanjenje šteta povezanih s uporabom sredstava ovisnosti.
Kao dio posebnog cilja Prevencija ovisnosti djece i mladih dogovoreno je da će se mjere vezati uz provedbu programa „Abeceda prevencije“ u školskom sustavu te da će Nastavni zavod za javno zdravstvo provesti istraživanje rizičnih ponašanja učenika.
Kroz poseban cilj Prevencija ovisnosti na radnom mjestu dogovoreno je da će se potaknuti uključivanje sindikata rada na području Istarske županije.
Kroz poseban cilj Unapređenje postojećih i razvoj novih programa liječenja, psihosocijalnog tretmana te resocijalizacije osoba s problemom ovisnosti u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te zatvorskom sustavu i probaciji dogovoreno je da će se mjere provoditi kroz aktivnosti Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ te sustav socijalne skrbi i zatvorski sustav.
Kroz poseban cilj Smanjenje šteta i rizika povezanih s uporabom sredstava ovisnosti i ponašajnih ovisnostima dogovoreno je da će se mjere provoditi kroz aktivnosti Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti NZZJZIŽ te sustav socijalne skrbi i nevladinih organizacija.
Na sjednici održanoj 10. rujna 2024. godine obrađeni su Posebni ciljevi Prioriteta 2. Smanjenje dostupnosti, ponude droga i povezanog kriminala te dostupnosti alkohola, duhanskih i srodnih proizvoda, igranja igara na sreću, suprotno zakonskim propisima i Prioriteta 3. Doprinijeti povećanju ljudskih i institucionalnih kapaciteta za provedbu znanstveno utemeljene i učinkovite politike djelovanja na području ovisnosti i ponašajnih ovisnosti.
Kroz posebne ciljeve koji se odnose na ove prioritete dogovoreno je da će se mjere provoditi kroz aktivnosti zdravstvenih ustanova, ustanova socijalne skrbi, pravosudne institucije, tijela državne uprave te nevladinih

organizacija. Naglasak će se staviti na umrežavanje, jačanje stručnog kadra i edukaciju te senzibilizaciju javnosti. Na sjednici održanoj 04. studenog 2024. godine jednoglasno je prihvaćen Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine za Istarsku županiju.

Usvojeni dokumenti
Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine za Istarsku županiju

Problemi u radu
/

Oblici suradnje i slično
Funkcija Povjerenstva je koordinacija i razvijanje međusektorske suradnje državnih institucija s institucijama na regionalnom i lokalnom nivou te poticanje i koordinacija horizontalne povezanosti - županijskih i lokalnih institucija i udruga. Smatramo da tu ulogu Povjerenstvo uspješno izvršava.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Ciljevi Akcijskog plana usklađeni su s ciljevima i smjernicama Plana za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije te usmjereni ka strateškim ciljevima: smanjivanju dostupnosti svih sredstava kemijske ovisnosti, te smanjivanje broja novih ovisnika o bilo kojoj vrsti droga i drugih vrsta ovisnosti

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 40.605,00
Iz proračuna gradova:
Sveukupno:

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Zavodi za socijalni rad na području IŽ, Centar za pružanje usluga u zajednici
Zdravi grad Porec
Zdravstvene ustanove: NZZJZIŽ - Služba za prevenciju ovisnosti i mentalno zdravlje, Istarski domovi zdravlja
Nevladine organizacije: Udruga za prevenciju, rehabilitaciju i resocijalizaciju lijecenih ovisnika o drogama - UZPIRO - CRO PULA; Udruga Institut Pula; Društvo naša djeca Pazin; Klub lijecenih alkoholicara Pazin; Klub liječenih alkoholičara pula

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)
Sveukupan broj ovisnika o drogama: 666
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 593
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 18
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 30
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 14

Stopa liječenih ovisnika na području županije: Stopa liječenih ovisnika se izračunava u HZJZ, još uvijek nemamo taj podatak za 2024. godinu.

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije
Tijekom 2024. godine, u suradnji s Centrom za socijalnu skrb, posredovali smo za 58 osoba, kako bi te osobe ostvarile prava s područja socijalne skrbi. Od ovog broja, iz područja obiteljske i socijalne zaštite posredovali smo za 31 osobu, za 11 osoba posredovali smo u ostvarivanju prava na jednokratnu novčanu pomoć, za 16 osoba posredovali smo u ostvarivanju drugih materijalnih prava (inkluzivni dodatak, ZMN, socijalna zaštita…), a za 4 osobe surađivali smo s voditeljima mjera stručne pomoći. Napravljeno je 10 jednokratnih intervencija s liječnicima obiteljske

medicine vezano za ostvarivanje prava iz područja zdravstvene zaštite. U navedenom razdoblju, 88 osoba ostvarilo je zdravstveno osiguranje kroz naše posredovanje, za 11 osoba posredovali smo ostvarivanju prava na zdravstveno osiguranje po drugoj osnovi i dopunsko zdravstveno osiguranje.
U suradnji s MUP – om posredovali smo za 4 osobe vezano za izradu osobnih iskaznica i boravišne dozvole.
Tijekom 2024. godine uputili smo 2 osobe u Zavod za zapošljavanje radi uključivanja u neku od mjera aktivne politike zapošljavanja.
U ovom periodu pratili smo 33 osobe koje su izašle iz zatvora i 10 osoba koje su izašle iz komune, a 9 osoba se pripremalo za komunu. U suradnji s Uredom za probaciju, pratili smo 18 osoba. U našoj ustanovi 15 osoba izvršava mjeru obaveznog liječenja od ovisnosti. U proteklom razdoblju radili smo s 17 beskućnika. S udrugom UZPIRO posredovali smo za 2 osobe, a s udrugom Institut posredovali smo za 18 osoba vezano za prenoćište i odlazak u komunu. Radi pomoći u ostvarivanju prava iz zdravstvene i socijalne zaštite surađivali smo s Odjelom za društvene djelatnosti vezano za prava branitelja (2 osobe) te sa HZZO, HZMO i gradom Pula za 9 osoba. U travnju 2024. godine sudjelovali smo na okruglom stolu na temu beskućništva. U prosincu 2024. godine sudjelovali smo na sastanku u organizaciji Ureda za probaciju.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

U 2024. godini broj korisnika Službe koji su se javili zbog zlouporabe droga nešto je manji nego lani (544 osoba u 2023. g. naspram 536 osobe u 2024. g.). Broj opijatskih ovisnika gotovo je jednak kao i lani (458 osoba u 2023. g. naspram 463 osobe u 2024. g.). Iako je broj uglavnom stabilan u posljednjih 6 godina, vidljiv je blagi trend opadanja jer imamo sve manje novoevidentiranih heroinskih ovisnika. Ovisnička populacija stari i ranije umire. Relativna stabilnost broja opijatskih ovisnika u tretmanu je pozitivni pokazatelj, jer nam govori da osobe ostaju u tretmanu što smanjuje mogućnost recidiva. Broj korisnika koji su došli u Službu zbog zlouporabe marihuane manji je za 18,9 %. Zbog konzumacije amfetamina tijekom 2024. godine javilo se 28 osoba, a u 2023. godini 35 osoba. Zbog konzumacije kokaina u 2024. godini javilo se 14 osoba, što je nešto više nego u 2023. godini (12 osoba). Možemo zaključiti se u 2024. godini radilo s nešto više konzumenata kokaina, ali i da je došlo do smanjenja broja konzumenata koji su se javili zbog marihuane i amfetamina.
Broj ukupno novoevidentiranih korisnika koji su se javili zbog zlouporabe droga veći je nego lani za 14 % (49 osoba naspram 43 osobe lani). Broj novoevidentiranih opijatskih ovisnika veći je nego lani (18 osoba naspram 10 osoba lani). Unatoč malim varijacijama, u proteklih deset godina vidljiv je trend opadanja novoevidentiranih heroinskih ovisnika.
Broj novoevidentiranih osoba koje su se javile zbog konzumacije marihuane manji je nego lani (14 naspram 16 lani). Relativno mali broj novih osoba koje su se u Službu javile zbog konzumacije marihuane mogli bi objasniti liberalnim stavom u društvu o ovoj drogi. Broj osoba koje su se javile zbog konzumacije amfetamina i ecstasyja manji je u odnosu na prethodnu godinu (10 naspram 12 osoba lani). Broj novoevidentiranih osoba koje su se javile zbog konzumacije kokaina veći je u odnosu na prethodnu godinu (7 naspram 5 osoba lani).

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Tijekom svibnja psiholog iz Službe održao je predavanje na temu „Štetnost duhana i duhanskih proizvoda“ u osnovnoj školi u Umagu. Predavanje je bilo namijenjeno roditeljima učenika petih razreda. Sudjelovalo je 50 osoba. U lipnju 2024. godine obilježen je Međunarodni dan borbe protiv ovisnosti u suradnji s MUP-om, udrugama civilnog društva, Crvenim križem, Obiteljskim centrom i predstavnicima Grada Pule.
Povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti, u suradnji s djelatnicima MUP – a, Gradom Pula, i Gradskim društvom Crvenog križa, organizirano je sportsko druženje pod sloganom „Loptu uključi, ovisnost isključi“. Sudjelovalo je 110 učenika iz devet pulskih osnovnih škola. U sklopu ove aktivnosti održan je turnir u odbojci i nogometu. Također, u suradnji Mup – om i Gradom Pula, organiziran je i kviz znanja "Ekrane isključi, u stvarni život se uključi" za učenike 7. i 8. razreda deset pulskih osnovnih škola. Sudjelovalo je 40 učenika.
Predstavnici svih osnovnih škola pokazali su svoje poznavanje problematike ovisnosti i načina prevencije svih oblika ovisnosti. U sklopu kviza, proglašena su i prigodno nagrađena tri pobjednička slogana ovogodišnjeg Mjeseca borbe

protiv ovisnosti. Njih je izabralo stručno vijeće između stotinjak pristiglih slogana iz većine osnovnih škola u Istarskoj Županiji, a oni su:

1. "Sloboda počinje kada ovisnost prestaje“
2. "Droga je patnja, a bol je pratnja!“
3. "Mudro biraj, drogu ne diraj“

U ovom periodu održane su tri predstave pod nazivom „Boca istine“ na temu štetnog utjecaja konzumacije alkohola. Predstave su održane u Medicinskoj školi Pula, Talijanskoj srednjoj školi Dante Alighieri te Strukovnoj školi Pula. Na njima je sudjelovalo 247 učenika. Održan je webinar pod naslovom „Mladi i ovisnost“. Gost predavač bio je izv. prof. dr. sc. Ante Bagarić, spec. psihijatar, subspecijalist adiktolog i psihoterapeut. Predavanje je slušalo 139 osoba. Sredstva za sportsko druženje, webinar i predstave osiguralo je Ministarstvo zdravstva. U 9 srednjih škola održane su tribine na temu „Zajedno protiv ovisnosti“ za učenike 1. i 2. razreda te predavanje za njihove roditelje. Također, tribina na istu temu održana je i u OŠ Vodnjan za učenike 8. razreda. Na tribinama je sudjelovalo 236 učenika, a na predavanju je sudjelovalo 45 roditelja Tribinu i predavanje za roditelje financijski su podržali Grad Pula i Grad Vodnjan. Psiholog iz službe održao je dva predavanja na temu ovisnosti za učenike medicinske škole tijekom studenog i prosinca 2024. godine na kojima je sudjelovalo 19 osoba. Tijekom rujna i prosinca, medicinska sestra iz Službe održala je dva predavanja na temu prezentacije modela brzog upućivanja ovisnika na liječenje od hepatitisa u suradnji s OB Pula na kojima je sudjelovalo 16 osoba.

U sklopu projekta «Zajedno za zdraviju zajednicu» pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravstva, proveden je niz aktivnosti.

U sklopu ovog projekta, provođena je i aktivnost kontaktiranja i anketiranja ovisnika koji su registrirani, a nisu se javljali u Službu više od 2 godine kako bi doznali podatke o tome je li netko u recidivu ili apstinira, konzumira li neku drugu drogu ili alkohol, s kime živi, je li zaposlen, ima li neku vrstu materijalnih problema, je li u braku i ima li djece te kako se osjeća. Osobe kod kojih se prepoznala potreba za nekom od usluga koje pružamo pozvani su u Službu i ponuđena im je pomoć u smislu ponovnog uključivanja u programe supstitucijske terapije, individualnog, partnerskog i obiteljskog savjetovanja i psihoterapije, programe resocijalizacije ovisno o potrebama. Ukoliko su te osobe roditelji i iznose probleme vezane uz svoju djecu ponuđeno im je uključivanje u Savjetovalište za mentalno zdravlje. Ovom aktivnošću obuhvaćeno je 12 osoba.
U sklopu navedenog projekta provođene su i aktivnosti savjetovališta za trudnice-ovisnice i roditelje ovisnike. Kroz rad savjetovališta bavili smo se temama psihofizičkog razvoja djeteta, fazama trudnoće i važnosti zdravog načina života. Također, jedan od važnih ciljeva jest uključiti i motivirati partnera i/ili druge članove obitelji za sudjelovanje i pomoć mladoj mami, odnosno potaknut ih na preuzimanje odgovornosti, kako bi omogućili normalan život novom članu obitelji. U savjetovalištu su pružane sve potrebne informacije o tome što trudnica može očekivati dolaskom u rodilište. Naglašavala se važnost iskrenosti u vezi terapije koju dobiva majka, zbog posebne skrbi za dijete ili eventualnog operativnog zahvata. Važna tema bila je i priprema majke na mogući apstinencijski sindrom kod novorođenčeta, potrebu za pojačanom skrbi i duže liječenje u bolnici.
U savjetovalište se tijekom trajanja projekta javilo 6 ovisnica koje imaju malu djecu, od kojih jedna skrbi za dijete s posebnim potrebama, a dvije su pod nadzorom HZZSR. Javila se 1 trudnica ovisnica. Javilo se i 14 ovisnika očeva male djece, od kojih trojica imaju pravo viđanja djece, a jedan je pod nadzorom HZZSR. Ukupno se u savjetovalište javila 21 osoba.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije:
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 164
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 626
Broj zapljena: 871

Vrste zaplijenjenih droga
Heroin 663,82 g
Kokain 1.068,46 g 1 bočica

Marihuana 54.728,65 g
Hašiš 5.769,07 g
Biljka canabis sativa 336 kom
Produkt cannabisa (keksi) 647,55 g
Ectasy 150,5 kom
MDMA 448,12 g / 20 ml
Amfetamin 10.743,34g
Metamfetamin 1,3 g
GHB 16 kom
Psilocibin 25,75
LSD 6 kom
Metilfenidat 30 ml
Dimetoksifeniletanmini (2C-B) 5,5 kom
Ketamin 14,3 g / 40 ml
Lijekovi s liste 723 kom; 1,5 g; 95 ml